

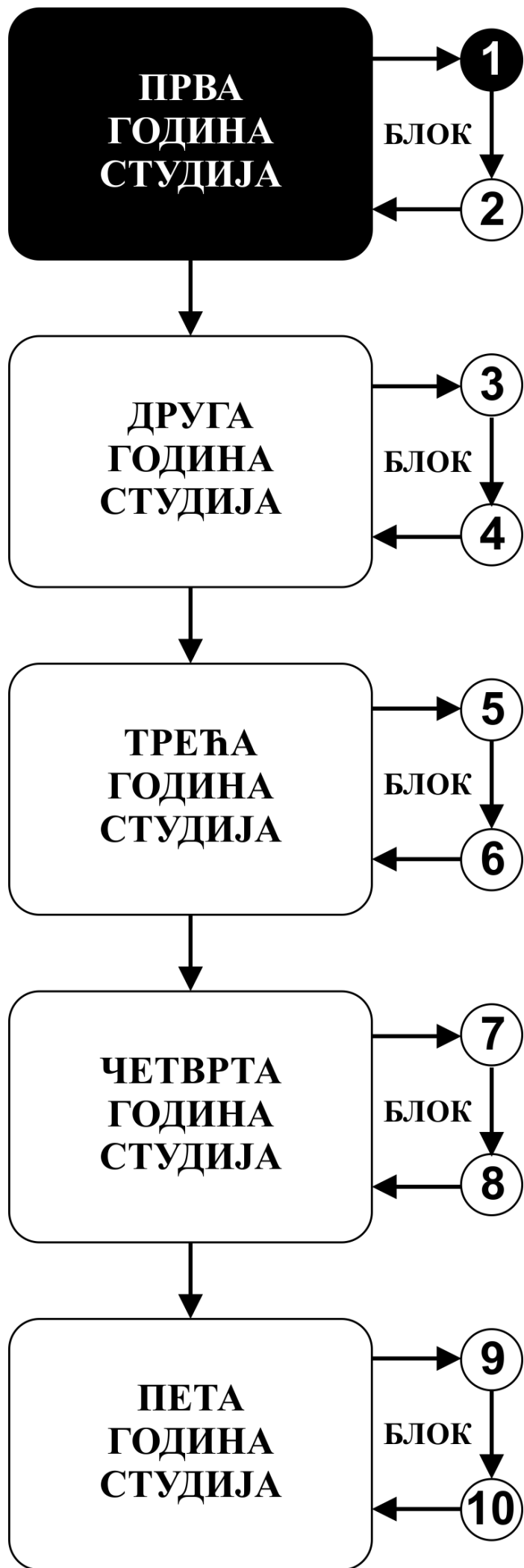


ЕТИКА

**ИНТЕГРИСАНЕ АКАДЕМСКЕ
СТУДИЈЕ СТОМАТОЛОГИЈЕ**

ПРВА ГОДИНА СТУДИЈА

школска 2015/2016.



Предмет:

ЕТИКА

Предмет се вреднује са 4 ЕСПБ. Недељно има 4 часа активне наставе (3 часа предавања и 1 час семинара).

НАСТАВНИЦИ И САРАДНИЦИ:

РБ	Име и презиме	Email адреса	Звање
1.	Драгана Игњатовић Ристић	draganaristic4@gmail.com	Ванредни професор
2.	Славица Ђукић Дејановић	slavicadd@gmail.com	Редовни професор
3.	Бранко Ристић	Branko.ristic@gmail.com	Ванредни професор
4.	Драган Миловановић	Piki@medf.kg.ac.rs	Редовни професор
5.	Биљана Вулетић	sibil@ptt.rs	Ванредни професор
6.	Сузана Матејић	matejics@gmail.com	Ванредни професор
7.	Данијела Ђоковић	daniijela-kckragujevac@hotmail.com	Доцент
8.	Владимир Јањић	vladadok@yahoo.com	Асистент
9.	Бранимир Радмановић	Biokg2005@yahoo.com	Истраживач-сарадник
10.	Милица Боровчанин	milicaborovcanin@yahoo.com	Истраживач-сарадник

СТРУКТУРА ПРЕДМЕТА:

Модул	Назив модула	Недеља	Предавање	Семинар	Наставник
1.	Увод у етику	5	3	1	Проф. Драгана Игњатовић Ристић
2.	Специфичности медицинских истраживања	5	3	1	Проф. Драгана Игњатовић Ристић Проф. Драган Миловановић
3.	Етика медицинске професије	5	3	1	Проф. Драгана Игњатовић Ристић
					$\Sigma 45+15=60$

ОЦЕЊИВАЊЕ:

Студент савладава предмет по модулима. Оцена је еквивалентна броју освојених поена (види табеле). Поени се стичу на два начина:

АКТИВНОСТ У ТОКУ НАСТАВЕ: На овај начин студент може да стекне до 30 поена и то тако што активно учествује у дискусији након предавања, па у зависности од показаног знања добија 0-2 поена.

СЕМИНАРСКИ РАД: Израдом семинарског рада студент може освојити до 10 поена. Оцењује се припремљеност, начин презентације, укључивање других у дискусији. Листа тема за клиничке семинаре ће бити понуђена студентима у првом термину наставе.

ЗАВРШНИ ТЕСТОВИ ПО МОДУЛУМА: На овај начин студент може да стекне до 60 поена, а према приложеној табели.

Модул	Назив модула	МАКСИМАЛНО ПОЕНА			
		активност у току наставе	семинарски рад	завршни тест	Σ
1.	Увод у етику	10		20	30
2.	Специфичности медицинских истраживања	10		20	30
3.	Етика медицинске професије	10		20	30
			10		10
	Σ	30	10	60	100

Завршна оцена се формира на следећи начин:

Да би студент положио предмет мора да стекне минимум 55 поена и да положи све модуле.

Да би положио модул студент мора да:

1. стекне више од 50% поена на том модулу
2. стекне више од 50% поена предвиђених за активност у настави у сваком модулу
3. положи модулски тест, односно да има више од 50% тачних одговора.

број освојених поена	оцена
0 - 54	5
55 - 64	6
65 - 74	7
75 - 84	8
85 - 94	9
95 - 100	10

ТЕСТОВИ ПО МОДУЛИМА

МОДУЛ 1.

ЗАВРШНИ ТЕСТ
0-20 ПОЕНА

ОЦЕЊИВАЊЕ
ЗАВРШНОГ ТЕСТА
Тест има 20 питања
Свако питање вреди 1 поен

МОДУЛ 2.

ЗАВРШНИ ТЕСТ
0-20 ПОЕНА

ОЦЕЊИВАЊЕ
ЗАВРШНОГ ТЕСТА
Тест има 20 питања
Свако питање вреди 1 поен

МОДУЛ 3.

ЗАВРШНИ ТЕСТ
0-20 ПОЕНА

ОЦЕЊИВАЊЕ
ЗАВРШНОГ ТЕСТА
Тест има 20 питања
Свако питање вреди 1 поен

ЛИТЕРАТУРА:

НАЗИВ УЏБЕНИКА	АУТОРИ	ИЗАДАВАЧ	БИБЛИОТЕКА
Медицинска етика	Јован Марић	Мегаграф, Београд, 2000	има
Добра пракса у раду етичких одбора	Слободан Јанковић, уредник	Медицински факултет, Крагујевац, 2009	има

Сва предавања и клиничке семинаре налазе се на сајту Факултета медицинских наука : www.medf.kg.ac.rs

ПРОГРАМ:

ПРВИ МОДУЛ: УВОД У ЕТИКУ

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 1 (ПРВА НЕДЕЉА):

УВОД У ЕТИКУ

предавања 1 час	семинар 1 час
Појам етике и предуслови етичног (моралног) понашања.	<i>Предуслови моралног понашања-структура личности*</i>
предавања 1 час	семинар 1 час
Етички принципи лечења пацијената кроз историју	<i>Етика античког доба, средњег и новог века, најновија етичка учења*.</i>

* Клинички семинар ће одржати проф. Драгана Игњатовић Ристић

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 2 (ДРУГА НЕДЕЉА):

ЗАКЛЕТВЕ И КОДЕКСИ

предавања 1 час	семинар 1 час
Стварање кодекса понашања здравствених радника, од пренаучне медицине до савременог доба	<i>Етички принципи у стоматологији</i>
предавања 1 час	семинар 1 час
Хипократова заклетва- актуелност етичких принципа	<i>Историја стоматологије</i>

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 3 (ТРЕЋА НЕДЕЉА):

ПРИНЦИПИ ПОШТОВАЊА ПРИВАТНОСТИ ПАЦИЈЕНАТА У СТОМАТОЛОГИЈИ

предавања 1 час	семинар 1 час
Етичност здравствених радника у свакодневном контакту са пацијентима	<i>Етичке дилеме очима студентата</i>
предавања 1 час	семинар 1 час
Етички принципи модерне стоматологије	Приказ клиничког случаја-поступци стоматолога према пацијент у свакодневном раду.

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 4 (ЧЕТВРТА НЕДЕЉА):

ЕТИЧКИ ПРИНЦИПИ ТЕРАПИЈСКИХ ПОСТУПАКА

предавања 1 часа	семинар 1 час
Клиничка способност пацијента. Способност доношења одлука о избору начина лечења	<i>Приказ клиничког случаја-доношење одлуке за интервенцију у стоматологији</i>
предавања 1 часа	семинар 1 час
Однос стоматолог-пацијент	<i>Доношење одлуке код несамосталног пацијента</i>

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 5 (ПЕТА НЕДЕЉА):

ЕТИЧКИ ПРИНЦИПИ ТЕРАПИЈСКИХ ПОСТУПАКА

предавања 1 час	семинар 1 час
Права пацијената и повеља о правима пацијената; Заштитник права пацијената у здравственим установама	<i>Однос стоматолог-пацијент</i>
предавања 1 час	семинар 1 час
Способност доношења одлука о избору начина лечења	Приказ клиничког случаја у коме се решава дилема о избору лечења уз уважавање етичких принципа

ДРУГИ МОДУЛ: СПЕЦИФИЧНОСТИ МЕДИЦИНСКИХ ИСТРАЖИВАЊА

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 6 (ШЕСТА НЕДЕЉА):

ЕТИЧКИ ПРИНЦИПИ ТЕРАПИЈСКИХ ПОСТУПАКА

предавања 1 час	семинар 1 час
Етички принципи терапијских поступака- информисаност, одговорност, избор, надокнада, притужбе	<i>Специфичности односа стоматолог-пацијент</i>
предавања 1 час	семинар 1 час
Добра клиничка пракса, Хелсиншка декларација	<i>Приказ клиничког случаја-доношење одлуке за интервенцију у стоматологији</i>

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 7 (СЕДМА НЕДЕЉА):

**ЕКСПЕРИМЕНТ У МЕДИЦИНИ, ЗАКОНСКА ОДГОВОРНОСТ МЕДИЦИНСКОГ РАДНИКА,
ПРАВНО ЕТИЧКИ ПРОБЛЕМИ**

предавања 1 часа	семинар 1 час
Експеримент у медицини, законска одговорност медицинског радника, правно етички проблеми	Истраживања у стоматологији
предавања 1 часа	семинар 1 час
Улоге спонзора, главног истраживача и уговорних истраживачких организација у клиничким студијама	Пример клиничког истраживања у стоматологији

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 8 (ОСМА НЕДЕЉА):

**ЕТИЧКИ ОДБОРИ ЗДРАВСТВЕНИХ УСТАНОВА: САСТАВ, ПРОЦЕДУРА ИЗБОРА,
ПРОЦЕДУРА РАДА**

предавања 1 часа	семинар 1 час
Етички одбори здравствених установа: састав, процедура избора, процедура рада	Припрема стоматолошке документације код истраживања
предавања 1 часа	семинар 1 час
Методе регрутовања пацијената за клиничке студије, осигурање пацијената	Избор пацијената за учешће у студијама у стоматологији

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 9 (ДЕВЕТА НЕДЕЉА):

**САДРЖАЈ ИНФОРМАЦИЈЕ ЗА ПАЦИЈЕНТА И ФОРМУЛАРА ИНФОРМИСАНОГ
ПРИСТАНКА ПАЦИЈЕНТА
ЕКСПЕРИМЕНТ У МЕДИЦИНИ, ЗАКОНСКА ОДГОВОРНОСТ МЕДИЦИНСКОГ РАДНИКА,
ПРАВНО ЕТИЧКИ ПРОБЛЕМИ**

предавања 1 часа	семинар 1 час
Садржај информације за пацијента и формулара информисаног пристанка пацијента	Информисани пристанак
предавања 1 часа	семинар 1 час
Поступак добијања информисаног пристанка у посебним групама пацијента и посебним индикацијама	Етичке дилеме у раду са пацијентима оболелим од деменције

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 10 (ДЕСЕТА НЕДЕЉА):

**ЕТИЧКИ АСПЕКТИ РАДА СТОМАТОЛОГА СА ВУЛНЕРАБИЛНИМ ПОПУЛАЦИЈАМА:
ДЕЦА У ОРДИНАЦИЈИ СТОМАТОЛОГА
ПОВЕРЉИВОСТ И ПОВЕРЕЊЕ- ЕТИЧКЕ ДИЛЕМЕ У РАДУ СА АДОЛЕСЦЕНТИМА**

предавања 1 час	семинар 1 час
Етички аспекти рада стоматолога са вулнерабилним популацијама: деца у ординацији стоматолога	Етичке дилеме у раду са децом и адолесцентима-1
предавања 1 час	семинар 1 час
Поверљивост и поверење- етичке дилеме у раду са адолесцентима	Страх од стоматолога

ТРЕЋИ МОДУЛ: ЕТИКА МЕДИЦИНСКЕ ПРОФЕСИЈЕ-

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 11 (ЈЕДАНЕСТА НЕДЕЉА):

**ЕТИЧКИ АСПЕКТИ РАДА СТОМАТОЛОГА СА ВУЛНЕРАБИЛНИМ ПОПУЛАЦИЈАМА:
ОБОЛЕЛИ ОД СТИГМАТИЗИРАЈУЋИХ БОЛЕСТИ**

предавања 1 час	семинар 1 час
Етички аспекти рада стоматолога са вулнерабилним популацијама: оболели од стигматизирајућих болести (ХИВ, особе са посебним потребама, инвалидна лица)	Етичке дилеме у раду са особама оболелим од стигматизирајућих болести, 1
предавања 1 час	семинар 1 час
Етички аспекти рада стоматолога са вулнерабилним популацијама: оболели од стигматизирајућих болести (ХИВ, особе са посебним потребама, инвалидна лица)	Етичке дилеме у раду са особама оболелим од стигматизирајућих болести, 2

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 12 (ДВАНАЕСТА НЕДЕЉА):

**ПРОФЕСИОНАЛНА ТАЈНА
ЕУТАНАЗИЈА, ЕТИЧКЕ ДИЛЕМЕ КРАЈА ЖИВОТА**

предавања 1 час	семинар 1 час
Професионална тајна	Клинички пример – обавезе стоматолога у чувању стоматолошке тајне
предавања 1 час	семинар 1 час
Еутаназија, етичке дилеме краја живота	Дилеме доношења одлука на крају живота уз уважавање етичких принципа

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 13 (ТРИНАЕСТА НЕДЕЉА):

**СТРУЧНА ГРЕШКА И НЕСАВЕСНО ЛЕЧЕЊЕ: ДЕФИНИЦИЈА, КЛАСИФИКАЦИЈА
СТАВ ЈАВНОСТИ И ЦЕНА СТРУЧНИХ ГРЕШАКА**

предавања 1 час	семинар 1 час
Стручна грешка и несавесно лечење: дефиниција, класификација	Несавесно лечење
предавања 1 час	семинар 1 час
Став јавности и цена стручних грешака	Став јавности према несавесном лечењу у стоматолошкој пракси

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 14 (ЧЕТРНАЕСТА НЕДЕЉА):

**КОДЕКС СТОМАТОЛОШКЕ ЕТИКЕ
ЛИЦЕНЦА ЗА РАД**

предавања 1 час	семинар 1 час
Кодекс стоматолошке етике	Садржај, обавезе, законска регулатива, комора стоматолога.
предавања 1 час	семинар 1 час
Лиценца за рад	Стицање лиценце, обавезе усавршавања; (НЕ) обнављање лиценце за рад

НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА 15 (ПЕТНАЕСТА НЕДЕЉА):

РЕКАПИТУЛАЦИЈА НАЈВАЖНИЈИХ ПОЈМОВА

предавања 1 часа	семинар 1 час
Рекапитулација најважнијих појмова	Рекапитулација етичких појмова и принципа у стоматолошкој пракси- примери
предавања 1 часа	семинар 1 час
Рекапитулација најважнијих појмова	Рекапитулација етичких појмова и принципа у стоматолошкој пракси- примери

РАСПОРЕД ПРЕДАВАЊА И СЕМИНАРА

ЗЕЛЕНА САЈА (С45)

ЧЕТВРТАК

08:00 - 11:00

РАСПОРЕД НАСТАВЕ ЗА ПРЕДМЕТ ЕТИКА

модул	недеља	датум	време	место	тип	назив методске јединице	наставник
1	1	17.9.	08:00 - 11:00	C45	П	Појам етике и предуслови етичног (моралног) понашања. Етички принципи лечења пацијената кроз историју	Проф. Драгана Игњатовић Ристић
1	1			C45	С	Предуслови моралног понашања-структура личности. Етика античког доба, средњег и новог века, најновија етичка учења	
1	2	24.9.	08:00 - 11:00	C45	П	Стварање кодекса понашања здравствених радника, од пренаучне медицине до савременог доба. Хипократова заклетва- актуелност етичких принципа	Асс. Владимир Јањић
1	2			C45	С	Стоматолошка етика; Историја стоматологије	
1	3	01.10.	08:00 - 11:00	C45	П	Етичност здравствених радника у свакодневном контакту са пацијентима. Етички принципи модерне стоматологије	Проф. Драгана Игњатовић Ристић
1	3			C45	С	Етичке дилеме очима студената	
1	4	08.10.	08:00 - 11:00	C45	П	Клиничка способност пацијента. Способност доношења одлука о избору начина лечења	Проф. Славица Ђукић Дејановић; Доц. В. Јањић
1	4			C45	С	Доношење одлуке код несамосталног пацијента	
1	5	15.10.	08:00 - 11:00	C45	П	Права пацијената и повеља о правима пацијената; Заштитник права пацијената у здравственим установама	Проф. Драгана Игњатовић Ристић
1	5			C45	С	Однос стоматолог-пацијент	
2	6	22.10.	08:00 - 11:00	C45	П	Етички принципи терапијских поступака. Добра клиничка пракса Хелсиншка декларација	Проф. Д. Миловановић
2	6			C45	С	Специфичности односа стоматолог-пацијент	

РАСПОРЕД НАСТАВЕ ЗА ПРЕДМЕТ ЕТИКА

модул	недеља	датум	време	место	тип	назив методске јединице	наставник
2	7	29.10.	08:00 - 11:00	C45	П	Експеримент у медицини, законска одговорност медицинског радника, правно етички проблеми. Улоге спонзора, главног истраживача и уговорних истраживачких организација у клиничким студијама	Проф. Д. Миловановић
2	7			C45	С	Животиње као експериментални субјекти	
2	8	05.11.	08:00 - 11:00	C45	П	Етички одбори здравствених установа: састав, процедура избора, процедура рада. Методе регрутовања пацијената за клиничке студије, осигурање пацијената	Проф. Б. Вулетић
2	8			C45	С	Преваре у науци	
		09.11.	13:00 - 14:00	C2	MT	МОДУЛСКИ ТЕСТ 1	
2	9	12.11.	08:00 - 11:00	C45	П	Садржај информације за пацијента и формулара информисаног пристанка пацијента. Поступак добијања информисаног пристанка у посебним групама пацијента и посебним индикацијама	Проф. Б. Вулетић
2	9			C45	С	Приказ формулара информисаног пристанка. Експерименти на људима	
2	10	19.11.	08:00 - 11:00	C45	П	Етички аспекти рада стоматолога са вулнерабилним популацијама: деца у ординацији стоматолога. Поверљивост и поверење- етичке дилеме у раду са адолесцентима	Проф. Б. Вулетић
2	10			C45	С	Етичке дилеме у раду са децом и адолесцентима	
3	11	26.11.	08:00 - 11:00	C45	П	Етички аспекти рада стоматолога са вулнерабилним популацијама: оболели од стигматизирајућих болести	Проф. Драгана Игњатовић Ристић Доц. Д. Ђоковић
3	11			C45	С	Клинички пример у раду стоматолога са оболелим сообама од ХИВ-а и других стигматизирајућих болести и стања	

РАСПОРЕД НАСТАВЕ ЗА ПРЕДМЕТ ЕТИКА

модул	недеља	датум	време	место	тип	назив методске јединице	наставник
3	12	03.12.	08:00 - 11:00	C45	П	Професионална тајна. Еутаназиа	Доц. С. Матејић
3	12			C45	С	Етички аспекти краја живота- дилеме доношења одлука на крају живота	
3	13	10.12.	08:00 - 11:00	C45	П	Стручна грешка и несавесно лечење: дефиниција, касификација. Став јавности и цена стручних грешака	Проф. Б. Ристић
3	13			C45	С	Клинички примери несавесног лечења у стоматологији.	
		14.12.	13:00 - 14:00	C2	МТ	МОДУЛСКИ ТЕСТ 2	
3	14	17.12.	08:00 - 11:00	C45	П	Кодекс стоматолошке етике	Доц. Д. Ђоковић
3	14			C45	С	Лиценца за рад	
3	15	24.12.	08:00 - 11:00	C45	П	Рекапитулација најважнијих појмова	Проф. Драгана Игњатовић Ристић
3	15			C45	С	Анализа примера из праксе	
		13.01.	10:00 - 11:00	C2	МТ	МОДУЛСКИ ТЕСТ 3	